

ע.ע.

פרוטוקול מס' 2/ג'

מישיבת ועדת העבודה
שהתקיימה ביום ג', טז' בכסלו תשי"ד (23.11.53)
(בשעה 18.15)

חברי הוועדה:

נוכחיו:

- ע. גוברין - היו"ר
- ח. למדן
- י. רזפתין
- ר. טרי
- א. תבורי
- ס. קלמר

מוזמנים:

ה' עילם - מטעם משרד העבודה

- ז. מילסטיין (
- מ. עציון (
- ח. כהן (מטעם מרכז הלשכות.
- י. כרמל (
- ר. בן-נתן (
- נ. אלמוזלינו (

חסרו:

- ב. צ. הראל
- א. וילנסקה
- פ. חמדאן
- ז' חברסקי
- ק. כהנא
- א. טקופ
- א. רימלס
- א. שוססק

מצב העבודה.

סדר-היום:

ע. ע.

היו"ר ע. גוברין:

פוחח את הישיבה.

הזמנו לישיבה זו את נציגי מרכז הלשכות, כדי לשמוע מהם סקירה על מצב העבודה בכלל, ועל המצב ברמלה במיוחד. כמו כן, מה הן הצעותיהם ותביעותיהם בשטח זה.

ז. מילשטיין:

עם סיום העבודות הציבוריות, שבוצעו ע"י משרד העבודה לקראת החגים, החמיר מצב התעסוקה. המבצע היומי של מחוסרי-עבודה הגיע בחודש אוקטובר ל-12,000-16,200, מזה 14% פועלות. המחזור הכללי של מחוסרי-העבודה הגיע ל-100,000 איש, מזה 20% פועלות. מספר דורשי העבודה הגיע ל-40 אלף איש, מזה 16% פועלות. מספר דורשי העבודה הבלתי מקוועלים הגיע ל-30 אלף איש בקירוב, והפרופורציה הזאת אצננה מחתנית במסך כל הזמן.

ברשימה שהגישנו לחברי הוועדה תמצאו גם מספרים על ריכוז חוסר העבודה לפי איזורים. ישנם איזורים זריכונים חוסר העבודה בהם מדאיג. המדאיג ביותר הוא מספר מחוסרי העבודה בין הפועלים הפשוטים.

אמר לרמלה, מצבה אינו טובה מזה של לוד, ובאופן כללי הוא אינו גרוע מאד בכמה מקומות אחרים. עומק האבטלה ברמלה אינו גדול יותר מאד בלוד, ובירושלים הוא גדול יותר.

אנחנו עומדים כעת לפני עונת הקטיף, ואין כל ספק שהקטיף יעזור במידה ניכרת להקלת האבטלה בכריכות שבאיזורי ההרים. לפי הערכתנו, יהיו עסוקים בקטיף בחדשים ינואר-פברואר-מרץ כ- 7000-8000 פועלים, וזיטלחו באמצעות לשכות העבודה.

ברצוננו לדבר על בעיית האבטלה ב-3

ענפי עסק גוטפיים:

1. הפקידות. למרות המצב הטוב בזמן העבודה בשטח זה, הרי בחודש אוקטובר היו למעלה מ-1500 פקידים מחוסרי-עבודה. יש, אמנם, מחסור בפקידים בעלי מקצוע, אך הפקידים הטובטלים הם בעלי רמה פחותה, בחוכם אנשים בגיל גבוה.

2. פועלי-בנין. כמעט כל בעלי המקצוע הטובים עסוקים, אך יש לחסור זמא לא יחזילו בחלב ב' של הריכוז העממי, בגטר חלב א' ויפלטו אותם הפועלים שנזלחו ע"י לשכות העבודה.

3. אנו עומדים בפני בעיה חסורה לגבי אותם הפועלים הרעומים בענף הובלה וחחבורה, בעיקר נהגים - כ-2500 איש בכל הארץ. יחכן ונצטרך לפרק כמה מחלקות כשהגיהן ולהעבירם לעבודות אחרות.

אני חוזר לבעיית הנצחית - בעיית

הטובטלים בכוסר עבודה. לפי הערכתנו, רעומים בלשכות העבודה כ-4000 אנשים הטובטלים בכוסר עבודתם. החלטנו להפריד אותם סתוך כלל דורשי העבודה ולערוך לגביהם סטטיסטיקה מיוחדת, אולם איננו בטלים, לא את עצמנו ולא אחרים, ועי"כ הצבחה להם עבודה. יש צורך ביצירת עבודות מיוחדות בחיל אנשים אלה, בראי וראזונה עבודות קונסטרוקטיביות, כי אפצעינו טובטלים, אולם אין לזלול בהצעת חוק החצרניים. אילו הצעה חוק זו הייתה כחקבלת, אין-ספק שהייתה פוחדת את בעייתם של חלק מאנשים אלה. עבודות אחרות הנאנת בחטבונו הן: עבודה בטחלה, בניסיעות וכדומה.

בעייה כיווחדה היא בעיית הפועלת.
במסך חד-י-הקייץ לא יכולנו לספק עבודה לפועלות, באיז התעיייה
לא קלטה עובדים. יז לנו באופק יזני מוגי-עבודה הנאים בחיבון
גם בזביל הפועלות: בעבודת הקטיף אפזר יהיה להכניס כ-20%
פועלות. כן אפזר יהיה להכניס פועלות גם לכמה כבתי החרוזה
לפיצים. עי"כ ירד מספר כחוסרות העבודה, אך לא בהרבה.

אנו עורדים עתה בפני בעייה חסורה
אל עבודה בלתי-מאורגנת. נוחזי-העבודה נכסיהם לקבל פועלים בלתי
מאורגניה, ואנו נכסיהם להיאבק חוך העמדת כחוסרות ותוך טלחכה לא
קלה להורדה פועלים בלתי מאורגניה. כאן אנו עורדים בפני מצב
בלתי נעים: כאזר כזעיקים אח המוסרה, היא נכסה להרחיק אח המוסרות.

היו"ר ע. גוברין: אתה יכול למסור לנו עובדות על
פיזור מסרות ע"י המוסרה?

ז. טילטטין: אוכל למסור עובדות כאלו.
לו אפזר היה לקבוע חוק עזר לקבלת
עובדים אך ורק באמצעות לחכה העבודה, היינו מסוריה מהטלחכה הקסה
הקיימת בטח זה, כי עבודה מאורגנה, פירוכה, חלוקה צודקת של עבודה
בין דורסיה.

נוסף למצב הקסה זל חוסר עבודה, אנו
עוסדים גם בפני בעייה קסה זל הלנה-זכר, לא רק כצד המטלה, אלא
גם כצד נוחזי עבודה ציבויים ופרטיים. נגד האחרונים אנו נלחמים,
אך נגד המטלה קסה לנו במקצה להילחם. נכון, מסרד העבודה העמיד
לרשות לשכוח העבודה חון חוזר, אך הוא אינו מספיק. יש לעשות את
הכאטץ המכסימלי, כדי שהפועל העובד 2-3 ימים בזבוע יקבל כיד את
טכרן.

בעייה נוספת היא בעייה בטחון עובדי
הל שכוח, הנחזונים בטכנות תטיגיות זל התפרעויות ופגיעות ברכוס
ובנפס. דנו בענין זה עם מפקח המסרה, והופתענו לשכוע כי העזרה
היחידה שהמסרה יכולה לתת לנו היא העמדת חוסרים מיוחדים על
חטבוננו, אך בפיקוח המסרה. כולנו ככינים, זלא מסרד העבודה
ולא ארגוני הפועלים עזירים במידה כזאת שהם יכולים להחזיק על
חטבונם סוג כזה זל חוסרים. בדרך כלל, המסרה כופיעה בנקום
ההתפרעות רק לאחר כעשה, נזיח לציין בצער זגם החופסיים הדנים
פורעים אלה פוסקים להם או החנהגוח טובה לכיך חצי זנה או
קנס זל 2 ל"י. אני חייב לציין, זלאו דוקא כחוסרי העבודה הם
המחפרעים; פועלים כחוסרים הם המדריכים אוחם, או גם מחתפיים
כהתפרעויות. גם כחוסרי העבודה כתפרעים, אך לא חמיד, אנו צריכים
לקבל את העזרה הכתאיסה, כדי לעובדי לשכוח העבודה לא יהיו הפקר.
עזרות חברים הודיעו על כך זלא יוכלו להמטיך בעבודה אם חהיה
הגנה על חיהם, חיי מספוחיהם ובטחון בחיהם, ואז נעכוד בפני מצב
שחלק מהלשכות חיסגרנה. המסרה ובתי המספס כוכרחים לעזור בטכירת
בטחון עובדי הלשכות.

- בסיכום, אנו מציעים:
- (1) להמטיך בהעסקת אוחם 5,000 פועלים, אזר כבר עסוקים כיום בעבודה; (2) להחחיל בהקדם בניצוע טלב ב' של הטיכון העמטי; (3) לדאוג כיד למאות אלפי ימי-עבודה לקראת החודש הבא, עד החחלה הקטיף, בטביל הפועלים המוסרים; (4) כחוז לאוחם הפועלים טיהיו עסוקים בקטיף עד ה-1 באפריל, יז לדאוג ל-8,000 ימי עבודה ע"י הרחבת עבודת הייעור, סיסור קרקע, עבודות פיתוח בלשקים, בניצוע עבודות ציבוריות וכו'.

ג. אלמוזלינו:

הח' מילזסיין אמר, כי הממוצע היומי של מחומרי העבודה הגיע בחודש אוקטובר ל-16,222 איש. יש לנו כבר סיכומים של השבוע הראשון והשני של חודש נובמבר, המראים על תוספת של 1000 מובטלים מדי שבוע בשבוע. עוד לפני הגשמים עמדנו במספר של 18,000 מחומרי-עבודה, ולכן יש לראות את הבעיה כחופפה לגבי חודש דצמבר.

עלינו לא לחזור על הסגירה של אסתקד, כאשר חשבנו שהקסיף יפתור את בעיית התעסוקה בחדשים ינואר-מרץ. יש צורך בליצירה עבודה ציבורית גם בשביל החדשים האלה.

מתוך 18,000 מחומרי עבודה, 10,000 פועלים נמצאים באיזוריט שאין בהם עבודות קסיף. גם באיזורי-ההדרים לא נובטחת תעסוקה מלאה, אסתקד בעונת הקסיף הנוערת היו בשפלה 2,000 מחומרי-עבודה, ולכן יש להביא בחשבון שגם באיזורי ההדרים ישארו 2000-3000 מחומרי עבודה, שיש לחפש בשבילם פתרון. הסנה כמעט שאין - אפשרות להעביר פועלים כמקום למקום. אסתקד התחיל ה,סיף אחרי שלומה חדמי חומר-עבודה. הסנה לא היה חודש, מחודש ינואר, שמספר המובטלים היה פחות מ-12,000. בכל יתר החדשים המספר התנוודד בין 18,000 ל-20,000 איש. היות וישנם אלפי אנשים אשר בכסף כל הסנה עבדו 12 יום בחודש בכבר הפוגדר בכבר דחק, יש לראות את הבעיה כבעיה חמורה שאינה ניתנת להחיה.

כאמצעות

אנו תובעים / וועדת העבודה ויחד מסדר העבודה למצוא פתרון לבעיית האבטלה, מתוך כך שאנו עדים בכסף כל הסנה לירידת אחוזי התעסוקה במקטור הפרמי והעלאתו במקטור הציבורי הטעיף העיקרי בהעסקת המובטלים הן העבודות הציבוריות, ולכן אנו תובעים את המשכחן. את בחנה העברה היו 22,000 סידורי עבודה בעבודות ציבוריות, הינה באותה תקופה גדל המספר ל-60,000, וזו הייתה כמעט התעסוקה העיקרית, מחוץ לחקלאות, שאף היא נמצאת בקו של עלייה, בעיקר הודות לגבי-הזרק. אולם, יש להביא בחשבון את העובדה, שהעבודה בחקלאות איננה כמותית. סידור עבודה בחקלאות יכול להיות ליום אחד בלבד, בו בזמן שהבעיה סידור עבודה יכול להיות למשך חודשים. עלינו לדעת עוד דבר: במשך 10 החדשים האחרונים עלה היקף חומר העבודה ב-80% לגבי אסתקד, ועומק חומר העבודה ב-60%; בזמן שמספר מחומרי העבודה הוכפל, עמד לרשותם אותו מספר סידורי עבודה כבאסתקד, מה שהגדיל את מסווע עומק האבטלה.

בעיה נוספת שאנו מוכרחים לחפש לה פתרון, שהוא הרבה יותר קשה - זוהי בעיית הפועלת. לפי החישוב האחרון שיש לנו, המספר הממוצע של מחומרי-העבודה הגיע בחודש נובמבר ל-2940, ורובן מפרנסות משפחות; אלמנות, רווקות, או מקרים סוציאליים. אנו חושבים, שבעבודות הקסיף יוכלו להיקלט כ-1000-1200 פועלות, אך בכמה איזורים תישארנה פועלות שהקסיף לא יעזור בדבר לכצב תעמוקחן.

אנו תובעים: (א) טכאותן ההלוואות

הניתנות ע"י הכחלה לגורמים ציבוריים ולמועצות ציבוריות, יסודיים אחוז מסויים לביצוע עבודות שחולנה להיעזות ע"י פועלות; (ב) לגבי עבודות ייעור, הניתנה הוראות על אחוז מסויים המסודרים לפועלת. אנו תובעים שבמשך ארבעת החדשים דצמבר-מרץ יועמדו לרשות הפועלות 130,000 ש"ל עבודה, כי אחרת יהיה מצבן קשה ביותר.

23.11.53

בקור להלנת זכר, המצב הגיע לידי כך
ופועלים נוכריים כרטיסי עבודה חסרות 70% כיווניים. זכר עבודה של
3,600 ל"י ליום, 12 ימי עבודה בחודש, פיגור בתשלום זכר בעבודות
ציבוריות, מסדרד העבודה הוא מספקן העיקרי - מצב זה קיים בכל
איזורי העולים. לפי הערכתי, חייבים למעלה ממיליון ל"י ל-20,000
פועלים לעבוד בעבודות ציבוריות בחודשים ספטמבר ואוקטובר.

ח. למדן:

לא נטעתי על תכניות ללימוד מקצוע.

י. ריפתין:

עד לאותן זמן שכל החכניות הללו
חבררנה, האם לא כן הראוי היה לתת
מפרעוה למובטלים, כדי שיוכלו למסך לעצמם את המינימום הדרוש לחייתם.

פ. עציון:

מרכז הלכות אינו דן במפרעות. הוא
דן בענין הנעת עבודות. אין הפך, זיי
פתרון מה גם בהון החוזר ממסדרד העבודה כעמיד לרשות הלכות. אנו
טבורים טע"י ביצוע הצעותינו חיפחר הנעייה באופן יעיל יותר כאור
ע"י כחן הלוואות.

הי"ר ע. גוברין:

אני מציע שנסמך כעת כפי מה עולם
פרטיה כשלימים בענין רמלה, כדי
שביום רביעי נוכל להיכנס לריון הכללי.

מר עילם:

אני רוצה לנגוע בסתי בעיות: 1. הלנת
השכר; 2. המצב ברמלה.

אשר להצעת חבר-הכנסת ריפתין לתת
מפרעות למובטלים, אני כניח כי לאחר שתשמעו ביום רביעי על חכניות
מסדרד העבודה להקלה מצב האבטלה, השאלה הזאת חיה מיותרת.

אשר להלנת השכר, בחודש אוקטובר

חל מחדש פיגור בטוח זה. כידוע, הפיגור היה בסוף שנת התקציב
הקודמת וראשית שנת התקציב החדשה, פיגור שנמשך גם באפריל וגם
במאי. ביוני החלו לחלון, וביוני אוגוסט וספטמבר הועמדו התשלומים
במצב אזור, בחודש אוקטובר חלה הרעה בגלל שתי סיבות: 1) בחודש
ספטמבר גדלה חנוכה החעמוקה במסגרת זו בכמה אלפי פועלים נוספים;
2) בחודש אוקטובר לא איפשר האוצר תשלומים, אלא בקנה מידה זעום,
יתרות השכר של המועסקים בסוג זה של עבודות מגיע כיום ל-650,000 ל"י,
כי בימים האחרונים שולמו כמה אלפי לירות. ישנה הבטחה מטעם האוצר,
שבמשך חודש נובמבר יחולמו כל הפיגורים.

אשר לרמלה, כאשר בישיבה האחרונה

במסרה האינפורמציה ממספר המובטלים בה מגיע ל-750, תיקנתי ואמרת
שהמספר הוא מוצב ל-500, והנה - יז בידי סטטיסטיקה אחרונה: בשבוע
האחרון היה מספר המובטלים ברמלה 403; בשבוע הראשון של חודש
נובמבר - 483, ובשבוע הבני של חודש נובמבר - 576, נכון, שבספטמבר
נפטרה ברמלה עבודה אשר העסיקה כ-200 איש, מספר המועסקים בעבודות
מיוחדות ברמלה הועמד על 175, ונעשו טיפורים להעסקת 200 פועלים
נוספים. אינני יכול להגיד, כי לאחר ש-200 פועלים אלה יכנסו
לעבודה, יוטב המצב ברמלה באופן ככריע. אם להביח על בעיית רמלה
בהכחן הזמן, הרי בקנה מידה צנוע היא תהנה בפסחו מהקטיף. המספר
הכולל של המובטלים ברמלה לא יעמוד על 400-500 איש, הוא יהיה למטה
מ-300, אם לא להעריך הפרעות כבדות במזג האויר וכדומה. מכל מקום,
רמלה מוטוויח ברגע זה לא למצב האבטלה הקשה ביותר, אלא למצב הביוני.

(הישיבה נמשלה בשעה 19.45).